

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกครอบครัวที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป คนหนึ่งให้เป็นตัวแทนครัวเรือน 1 คนในชุมชนหอก่อง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 300 คน การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนคุ้มหอก่องต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นของประชาชนคุ้มหอก่องต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของประชาชนคุ้มหอก่องต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 6 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ-มหาสารคามถึงประธานชุมชนคุ้มหอก่อง เทศบาลเมืองหนองคาย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยมอบหมายให้ผู้ช่วยผู้วิจัย จำนวน 10 คน และประสานกับกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบแบบสอบถาม การแจกและการรวบรวมแบบสอบถามส่งคืน ผู้วิจัยให้ผู้ช่วยผู้วิจัย เป็นผู้ดำเนินการรวบรวม แล้วส่งคืนภายในวันที่ 30 เมษายน 2550

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำแนกตาม เพศ โดยใช้สถิติ ทดสอบที (t -test) จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One – Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05
4. วิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อ การดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 เพศ พบว่า ส่วนใหญ่ คือ เพศชาย จำนวน 157 คน เพศหญิง จำนวน 143 คน
- 1.2 อายุ พบว่า ส่วนใหญ่ คือ อายุ 48 ปีขึ้นไป จำนวน 151 คน รองลงมา อายุ 38 – 47 ปี จำนวน 73 คน อายุ 28 – 37 ปี จำนวน 44 คน อายุ 18 – 27 ปี จำนวน 32 คน

1.3 ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ คือ มัธยมศึกษา หรือ ปวช. จำนวน 100 คน รองลงมาคือปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 86 คน ประถมศึกษา จำนวน 76 คน และ ปวส.หรืออนุปริญญา จำนวน 38 คน

1.4 อาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ คือ ค้าขาย จำนวน 101 คน รองลงมาอาชีพ รับจ้าง 72 คน รับราชการหรือพนักงานของรัฐ จำนวน 65 คน เกษตรกร จำนวน 65 คน และอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือองค์กรเอกชน จำนวน 23 คน

2. ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2.1 โดยรวม พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไป น้อย คือ ด้านการศาสนศึกษา รองลงมาคือ ด้านสาธารณูปการ ด้านการปกครอง ด้านการเผยแพร่ศาสนาธรรม อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และด้านการศึกษาสงเคราะห์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังนี้

2.2 ด้านการปกครอง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการปกครอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปน้อย คือ มีแผนการบริหารวัดอย่างเป็นระบบ และการบริหารวัดอย่างเป็นธรรม รองลงมาคือ การสอดคล้องดูแลรักษาความเรียบร้อยภายในวัด การดำเนินงานเป็นไปตาม ระเบียบของวัด และ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด

2.3 ด้านการเผยแพร่ศาสนาธรรม พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อ การดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการเผยแพร่ศาสนาธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รองลงมาคือ มีการสอนวิชาการแสดงพระธรรมเทศนา การประกอบพิธีแสดงตนเป็น พุทธมามกะในวัดอย่างเหมาะสม การแสดงปาฐกถาภายในวัด การเผยแพร่ศาสนาธรรม อย่างต่อเนื่อง มีการสอนจริยธรรม แนะนำ สั่งสอนประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ส่งเสริมให้ภิกษุสงฆ์ สามเณรออกเผยแผ่ธรรมะใน สถานที่ต่าง ๆ การมอบหนังสือธรรมะให้แก่องค์กรต่าง ๆ การจัดอบรมธรรมแก่เยาวชน

2.4 ด้านการศาสนศึกษา พบว่าความคิดเห็นของ ประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการศาสนศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี รองลงมา คือ การส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ม.1- ม.6) การจัดอบรมจริยธรรมแก่ศาสนิกชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม การดำเนินการส่งเสริมการศึกษา ธรรมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม และการจัดมอบทุนการศึกษาแก่ภิกษุสงฆ์ สามเณร

2.5 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน การสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา แก่สถาบันการศึกษาอื่น ๆ การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน และนักศึกษา การมอบทุนเพื่อการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

2.6 ด้านการสาธารณูปการ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสาธารณูปการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย การพัฒนาอาคารสถานที่ให้น่าอยู่ รองลงมาคือ การบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญอาคารเรียนในเขตพุทธาวาสให้มั่นคงถาวรอยู่เสมอ การบูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถ หอธรรม กุฏิ ในเขตของสงฆ์ให้มั่นคงถาวร การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสวยงามภายในวัด การซ่อมแซมคูแลร์รักษาสิ่งก่อสร้างของวัดอย่างต่อเนื่อง ประสานงานกับหน่วยงานให้เข้าร่วมในการพัฒนาวัด

2.7 ด้านการสาธารณสงเคราะห์ พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศล รองลงมาคือ จัดพระสงฆ์ไปประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับนิมนต์ ให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการทำบุญในวันสำคัญทาง

พระพุทธศาสนาอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่มาใช้บริการของวัด และอยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการให้ประชาชนทราบ รองลงมา คือ ช่วยเหลือทางราชการจัดกิจกรรมในการป้องกันรักษาผู้เสียหายเสพติดให้โทษ ช่วยเหลือวัดอื่นที่ประสบภัยและขาดแคลน การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน

3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพศชาย และเพศหญิง
โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวม
และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน
โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอาชีพแตกต่างกัน
โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่าแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการศาสนศึกษา

4. ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

การปกครองควรให้มีการผ่อนสั้นผ่อนยาว ควรให้พระภิกษุ - สามเณรได้ศึกษา
นักธรรมบาลีตามลำดับชั้น ควรมีการเทศนาออกเครื่องกระจายเสียงทั่วบริเวณชุมชนหอถ้อง
ควรจัดตั้งกองทุนการศึกษาให้ภิกษุ - สามเณร และเด็กทั่วไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ควรมีการดูแล
เสนาสนะสงฆ์ให้มาก ๆ ควรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสาธารณะประโยชน์ให้กับชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีประเด็นที่นำมาอภิปราย
ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ
ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อุดร ขัตติยพงศ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
การศึกษาวิธีการดำเนินการจัดอุทยานการศึกษาในศาสนสถาน จังหวัดนครราชสีมา
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าอาวาสวัด พระสงฆ์ ศึกษาธิการอำเภอ
นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและตัวแทนประชาชน เกี่ยวกับลักษณะ
การดำเนินทรัพยากรที่จำเป็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการจัดทำอุทยานศึกษาใน
ศาสนสถาน ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการจัดอุทยานการศึกษา
ในศาสนสถานในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า มีความสำคัญในระดับมาก ทรัพยากร
และปัจจัยในการจัดอุทยานการศึกษา มีความจำเป็นในระดับมาก ได้แก่ ที่อ่านหนังสือ
ห้องสมุด หรือสวนหนังสือ ในความต้องการของประชาชนในการจัดอุทยานการศึกษา ก็
ควรมุ่งเน้นในประชากรรักการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และต้องการให้ประชาชนร่วมมือ
ร่วมใจในการจัดอุทยานการศึกษา และข้อคิดเห็นอื่นๆ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าอุทยานศึกษาที่จัด
ในวัดนั้น มีความเหมาะสม เพราะมีบริเวณกว้างขวางและสงบ ซึ่งจัดว่าเหมาะกับการเรียนรู้
เปิดโอกาสให้ประชาชนศึกษาเพิ่มเติม และพระสงฆ์สามารถช่วยในการให้การศึกษาได้ และ
สอดคล้องกับ พระมหาสมชาย เข็มสอด (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทของวัด
พัฒนาตัวอย่างในการช่วยเหลือสังคม : ศึกษาเฉพาะกรณีของวัดในกรุงเทพมหานครกับวัดใน
ภาคกลาง พบว่า วัดมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล โดยมี
บทบาทในการช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาจิตวิญญาณอย่างเด่นชัดมาก บทบาทดังกล่าวได้
ดำเนินเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบทบาทเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม
เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบวัดพัฒนาตัวอย่างใน
กรุงเทพมหานครกับวัดในภาคกลางนั้น พบว่า วัดที่มีขนาดใหญ่จะมีบทบาทและกิจกรรม
มากกว่าวัดขนาดเล็ก ถึงกระนั้นทุกวัดก็ยังมีบทบาทหลักด้านการพัฒนาจิตวิญญาณ บทบาท

ด้านการศึกษา และบทบาทด้านการช่วยเหลือสังคม ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน พบว่า วัดพัฒนาตัวอย่างทั้ง 12 แห่ง ส่วนใหญ่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน ได้แก่ ความพร้อมด้านการเงินในการสนับสนุน และขาดบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน แต่ไม่สอดคล้องกับ บุญช่วย จันทร์เฮ้า (2544 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวัดในเขตการปกครองคณะสงฆ์คณะจังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสและการปฏิบัติงานวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมการบริหารของเจ้าอาวาสที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวัดโดยภาพรวมมีสองด้าน คือ ด้านกระบวนการวินิจฉัยสั่งการและด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน เมื่อแยกพิจารณาการปฏิบัติงานวัดเป็นรายด้าน พบว่าพฤติกรรมที่ส่งผลมี 4 ด้าน คือ กระบวนการวินิจฉัยสั่งการ การกำหนดเป้าหมาย การสั่งการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ไม่สอดคล้องกับ พระครูมงคลเขมคุณ และคณะ (บทคัดย่อ : 2544) ได้ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์กับการมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน : ศึกษาจาก 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า บทบาทปฏิบัติจริงของพระสงฆ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ด้านการเมืองการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและอาชีพ และสาธารณสุขมูลฐาน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าพระสงฆ์ได้ปฏิบัติบทบาทในด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษา บทบาทด้านการคาดหวังของพระสงฆ์ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านการเมืองการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและอาชีพ และสาธารณสุขมูลฐานพบว่า ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ สมควร นามสีฐาน (บทคัดย่อ : 2545) ได้ศึกษา บทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบทจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของวัดต่อชุมชนในชนบท ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า วัดส่วนใหญ่มีบทบาทต่อชุมชนในชนบทด้านศาสนาและพิธีกรรม คิดเป็นร้อยละค่าเฉลี่ยจากคะแนนเต็มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.42 รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนา และประชาคม และด้านบริการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 61.44 และ 51.50

ส่วนปัจจัยที่เป็นตัวแปร ซึ่งมีอิทธิพลต่อบทบาทของวัดในการพัฒนาสังคม ประกอบด้วย คุณลักษณะของวัด อันได้แก่ ประเภทของวัด พื้นที่ของวัด สถานที่ตั้งวัด ระยะเวลาการ ก่อตั้งวัด และรายได้ของวัด และไม่สอดคล้องกับ เพิ่มศักดิ์ โคตรชมภู (บทคัดย่อ : 2548) ได้ทำการวิจัยบทบาทในการพัฒนาสังคมของวัดในจังหวัดหนองคาย พบว่า การบริหารจัดการวัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบมหาเถรสมาคมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากกว่า ด้านการวางแผนการทำงาน การสนับสนุนทางสังคมของวัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสนับสนุนจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือกับชุมชน และด้านการได้รับการ สนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ ตามลำดับ บทบาทในการพัฒนาสังคมของวัด โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกบทบาทในการปฏิบัติการพัฒนาสังคมของวัด เป็นรายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ด้านการเมืองการปกครอง ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านการสังคมสงเคราะห์ ด้านการสาธารณสุขพื้นฐาน และ ด้านการศึกษาทุกด้านมีบทบาทในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า

1. การดำเนินงานปกครองวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ มีระบบ มีความเป็นธรรม มีระเบียบมีการสอดส่องดูแลรักษาความเรียบร้อยภายในวัด มีการบริหารอย่างเป็นรูปธรรม มีการดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบของวัด และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวัด
2. การดำเนินงานด้านการเผยแผ่ มีการสอนวิธีแสดงพระธรรมเทศนา มีการมอบ หนังสือธรรมให้แก่องค์กรต่าง ๆ มีการแสดงปาฐกถาภายในวัด มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา มีการสอนจริยธรรม อบรมธรรมแก่เยาวชน มีพิธีแสดงตนเป็น พุทธมามะกะ มีการเผยแผ่ศาสนธรรมอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ภิกษุสงฆ์ สามเณรออก เผยแผ่ธรรมะในสถานที่ต่าง ๆ
3. การดำเนินงานด้านการศาสนศึกษา มีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนก ธรรม - บาติ มีการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ม.1- ม.6) มี

การอบรมจริยธรรมแก่ศาสนิกชน มีการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ - สามเณร มี
กองทุนการศึกษาพระปริยัติธรรม และมีการส่งเสริมการศึกษาธรรมศึกษา

4. การดำเนินงานด้านการศึกษาสงเคราะห์ พระสงฆ์ควรกระทำการสงเคราะห์
ด้านการศึกษาสงเคราะห์ โดยใช้รูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสนับสนุน
ทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการมอบทุนการศึกษาแก่
เด็กในโรงเรียน มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน และ
การสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ

5. การดำเนินงานด้านสาธารณูปการ ได้มีการจัดการปรับแต่งอาคารสถานที่ให้น่าอยู่
มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสวยงามภายในวัด มีการบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญ
อาคารเรียนในเขตพุทธาวาสและอุโบสถ หอธรรม กุฎีในเขตของสงฆ์ให้มั่นคงถาวร มี
การซ่อมแซมดูแลรักษาสิ่งก่อสร้างของวัดอย่างต่อเนื่อง และมีประสานงานกับหน่วยงานให้
เข้าร่วมในการพัฒนาวัด

6. การดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ได้มีการอำนวยความสะดวกแก่
ประชาชนในการใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศล มีการช่วยเหลือวัดอื่นที่ที่ประสบภัยและ
ขาดแคลน ให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา มีการจัด
พระสงฆ์ไปประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับนิมนต์ มีการสงเคราะห์แก่
ผู้ประสบภัย อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่มาใช้บริการวัด
ช่วยเหลือทางราชการจัดกิจกรรมในการป้องกันรักษาผู้เสพยาเสพติดให้โทษ และมี
การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการให้ประชาชนทราบ

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของวัดประคิษฐ์ธรรมคุณแตกต่างกัน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพศชาย และเพศหญิง
โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันต่อ
การดำเนินงานของวัดประคิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานวัดมี
องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ บุคลากร งบประมาณ และการจัดการจึงทำให้การดำเนินงานของ
วัดโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอายุแตกต่างกัน โดยรวม
และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานวัดเป็นไปตามหลัก
ธรรมาภิบาล กล่าวคือ ความสุจริต ยุติธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้ชุมชนคนที่มี
ศรัทธาวัด ได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานวัด จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน
โดยรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีการศึกษาแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า
ประชาชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานวัด จึงสามารถแยกแยะระดับ
การดำเนินงานของวัดได้อย่างละเอียด และครอบคลุมได้เกือบทุกด้านก็ได้

2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่มีอาชีพแตกต่างกัน
โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่าแตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการศาสนศึกษา และไม่แตกต่าง 5 ด้าน

จากผลการวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของวัด
ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานวัดมีการวางแผนใช้ทรัพยากร
อย่างเหมาะสมโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้มีวิจาร์ณญาณในการปฏิบัติงาน
สามารถปฏิบัติงานเป็นที่พึงพอใจของสาธุชนผู้ใช้บริการ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา
เฉพาะหน้าได้ จึงทำให้ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นการดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อันเนื่องมาจากการดำเนินงานของวัดตามทัศนะของผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอให้ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยการนำไปใช้และขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปตามลำดับดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การดำเนินงานของวัดประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

1.1 ควรมีการคงไว้ซึ่งการปกครองที่ดี เช่น การมีแผนในการบริหารวัดอย่างเป็นระบบ มีการสอดส่องดูแลรักษาความเรียบร้อยภายในวัด มีการบริหารอย่างเป็นรูปธรรม มีการดำเนินงานเป็นไปตามระเบียบของวัด และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวัด

1.2 ควรมีการคงไว้ซึ่งการเผยแผ่ศาสนาธรรมที่ดี เช่น มีการสอนวิธีแสดงพระธรรมเทศนา มีการมอบหนังสือธรรมให้แก่องค์กรต่าง ๆ มีการแสดงปาฐกถาภายในวัด มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการสอนจริยธรรม อบรมธรรมแก่เยาวชน มีพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มีการเผยแผ่ศาสนาธรรมอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ภิกษุสงฆ์สามเณรออกเผยแผ่ธรรมะในสถานที่ต่าง ๆ

1.3 ควรมีการคงไว้ซึ่งการศึกษาที่ดี เช่น มีการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี มีการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (ม.1 - ม. 6) มีการอบรมจริยธรรมแก่ศาสนิกชน มีการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ - สามเณร มีกองทุนการศึกษาพระปริยัติธรรม และมีการส่งเสริมการศึกษาธรรมศึกษา

1.4 ควรมีการคงไว้ซึ่งการสาธารณูปการที่ดี เช่น มีการจัดการปรับแต่งอาคารสถานที่ให้น่าอยู่ มีการพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เกิดความสวยงามภายในวัด มีการบูรณปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญอาคารเรียนในเขตพุทธาวาสและอุโบสถ หอธรรม กุฏิในเขตของสงฆ์ให้มั่นคงถาวร มีการซ่อมแซมดูแลรักษาสิ่งก่อสร้างของวัดอย่างต่อเนื่อง และมีประสานงานกับหน่วยงานให้เข้าร่วมในการพัฒนาวัด

1.5 ควรมีการเพิ่มเติมด้านการศึกษาสงเคราะห์ เช่น การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน

มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน และการสนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา แก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ

1.6 ควรมีการเพิ่มเติมด้านสาธารณสงเคราะห์ เช่น การอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศล มีการช่วยเหลือวัดอื่นที่ประสบภัยและขาดแคลน ให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา มีการจัดพระสงฆ์ไปประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับนิมนต์ มีการสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่มาใช้บริการวัดช่วยเหลือทางราชการจัดกิจกรรมในการป้องกันรักษาผู้เสพยาเสพติดให้โทษ และมี การประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการให้ประชาชนทราบ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบการดำเนินงานของวัดในบริบทของวัด ประดิษฐ์ธรรมคุณ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในการวิจัยครั้งต่อไปควรให้มีการสนับสนุนให้ทำวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาสงเคราะห์ที่มีประสิทธิผลในเขตการปกครอง คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2.2 รูปแบบการจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ที่เหมาะสมของภิกษุสงฆ์ในวัดอื่น ๆ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2.3 การดำเนินงานวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อื่น หรือจังหวัดอื่น เพื่อให้ได้ องค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานวัดในบริบทที่ผิดแผกแตกต่างกัน

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินงานของวัดที่มีขนาดแตกต่างกัน เช่น ขนาดเล็ก กลาง และใหญ่

2.5 ควรทำการศึกษาวิจัย และส่งเสริมพระภิกษุสงฆ์สามเณรให้เป็นผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ทุกระดับชั้นในสถานศึกษา รวมทั้งควรได้มีการศึกษาถึงหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมสนับสนุนวัดให้มีครูสอนจริยธรรมและศีลธรรมในโรงเรียน